

Cuprins

<i>Notă asupra ediției</i>	5
----------------------------------	---

PARTEA ÎNTÂI

Strada Coriolan	7
Cartierul Berceni	18
Cartierul Domeniilor Regale	30
Madam Ioaniu	50
Ivona	78

PARTEA A DOUA

Ora ceaiului	130
După-amiază în grădina cu trandafiri	153
<i>Margot</i>	153
<i>Titi Ialomiteanu</i>	165
<i>Ștefan Mironescu</i>	189
<i>Sophie</i>	218
Terasa cu clematite	234

PARTEA A TREIA

Jurnalul Profesorului Mironescu	290
---------------------------------------	-----

PARTEA A PATRA

Geblescu	342
Niki	389

EPILOG

Gelu	436
------------	-----

— Ei, și dumneata, nene Victore, cum simplifici! Diplomatul nostru l-a întrebat pe ministrul Germaniei dacă ne-am putea considera mai apărați cât avem un rege german... El doar avusese o ipoteză de viitor mai neplăcută, surpriza însă a fost că Germania, și de fapt nu Germania neapărat...

Va povesti ca un copil scos la lecție, repetând în cuvintele ei ceea ce am spus eu mai înainte! Devotamentul tușant – ai putea spune total – de care este capabilă atunci când iubește, drăgălașa încăpățănare cu care stăruie, orbită, astfel încât reușește în mod atât de firesc să vadă doar ce îi convine!

Iar atunci când nu mai vezi la ea aceste semne, ai putea fi sigur și că nu mai iubește? În așa fel am să rămân în afara conversației lor, încât voi fi mulțumit când junele Ialomițeanu are să mi se alăture, cu dorința expresă de a-mi ține companie. Are să-mi arunce imediat micile lui întrebări cu obișnuita-i timiditate abilă, astfel încât mă voi simți ambarasat, negând că aș ști mai mult decât știe toată lumea, îmi pare rău, domnule Ialomițeanu, nu am știre de așa ceva... Privindu-i ochii inocenți, voi fi exagerat de jenat și, ca totdeauna când ascund orisice fleac, îmi va părea că celălalt îmi citește adevărul pe buze. Totuși, va insista amicul, să fie adevărat că Brătianu pregătește guvern de uniune națională, nu doar cu Take Ionescu, ci și cu Marghiloman? Simțindu-mă presat, voi recurge la o strâmbătură și un clipit de ochi complice, intrând astfel și eu în categoria tot mai largă a domnilor *informați*, ce apasă pe anumite cuvinte, te bat cu subînțeles pe umăr. Un gest neelegant, în plus, călcarea consemnului de tăcere absolută al cercurilor liberale, ceea ce mă va împinge să mă despart foarte brusc de domnul Ialomițeanu.

Suport din ce în ce mai greu nemulțumirea față de mine, care, în tinerețe, când îmi doream cu ardoare acea liniște sufletească asemănătoare mării neclintite, mi-a tulburat atât sufletul neliniștit! Ah, mult visata, intangibila *sophrosyne*! Cât de departe voi fi încă de ea în timp ce voi merge ca să veghez așezarea meselor de whist și *écarté*! Obligația de gazdă îmi va cere să

trec și prin salonașul unde se aud vocile tinere, frații Pallade, bineînțeles, plăcutul tenor care de obicei o acompaniază pe Sophie și celălalt, automobilistul... Lieduri... În fața pianului va lua loc un tânăr locotenent, un băiat de familie, abia întors de la școală, din Anglia. Numele? Numele? Da, Alexandru Geblescu! Făcând oficii de gazdă, ubicuul domn Ialomiteanu are să-l întrețină cu întrebările lui nevinovate. Ce s-ar putea spune, așadar, despre noile numiri? Să fie adevărat că nu Brătianu, ci Regele este cel care-l susține pe generalul Crăiniceanu?

De la junii ambalați și ei în politică am să trec cu plăcere la inseparabilele domnișoare Nacu, *pauvre* Ortense, *pauvre* Lily! Iată încă o vară care trece fără ca ele să fi reușit să se mărite! Iar de acum, ocaziile de mariaj vor fi tot mai rare...

— O toaletă atât de ravisantă încât ai crede că s-au ipotecat case și moșii pentru ea, voi minți cu plăcere, înclinându-mă pe rând în fața fiecăreia. Ei, sigur că da, au fost și asemenea toalete în familia dumneavoastră! Delicioasa dumneavoastră bunică ar putea să vă povestească despre dramele ce s-au iscat atunci când Sarah Bernhardt a dat spectacole la București! Eram elev de gimnaziu! Iar delicioasa dumneavoastră bunică era *en beauté* încă! Încă făcea furori când apărea în lojă, da, vi se pare atât de incredibil?

După dîneu, domniile se vor fi retras în fumoar: momentul când se strecoară noutățile picante, anecdotele porcoase. Dar se va ieși repede și de aici. Conversația va ajunge iar la proaspeții îmbogățiți. La toți mârlandii care au umplut Bucureștiul. La permisele de export... La specula cu alimente... La pușlamalele care în separeurile de la Hotelul Imperial au ajuns până într-acolo încât se ceartă cu chelnerii pe nota de plată și se desfac la vestă!

Răsete, răsete, acea sănătoasă poftă de răs națională pe care am observat-o de-a lungul vieții că întovărășește dezastrele – și focul, și cutremurul, și războiul, și holera, și destrămarea țării...

Amintirea acelei seri în grădina din Fântâna Blanduziei, când, proaspăt întors de pe frontul balcanic, din iadul holericii, datorită promptei intervenții a

amicului Jean Athanasiu, mă foisem pe scaun toată seara, fără să aud niciun cuplet, fără să mă bucur de crenvurștii și de cornurile calde, de simplitatea petrecerii populare. Biata Sophie, avea și ea dreptate în unele reproșuri! După ce că nu găsiserăm masă liberă decât în acest colț al grădinii, unde se auzea prost, după ce că atât de rar o scot în lume ca să se amuze, să îi stric, cu nacafalele mele, puținele ore când ea, la fel ca tot Bucureștiul, petrecea, încercând să uite relele războiului!

Hohote batjocoritoare de răs, voci irascibile, voci atotștiutoare.

A arunca, domnilor, un popor mic într-o conflagrație mondială!

La mauvaise humeur de la Russie se manifestă față de noi, în aceste zile, deschis și fără reținere.

Opinia publică, s-o recunoaștem, nu se arată acum deloc entuziasmată față de veștile despre *intrare*.

Să ne gândim, domnilor, că este de-ajuns un pas greșit și micul nostru regat va dispărea, ca și când niciodată...

Mulțimea este sceptică și îngrijorată, iar eu însumi sunt apăsător de o presimțire rea...

De aceea vă repet, acum, în al doispelea ceas: cel care acum, cu o criminală inconștientă, se pregătește să verse atâta sânge – criminalul Brătianu...

Chiar dacă aceasta ar fi vocea amicului Victor, pronunțând aceste cuvinte, ar fi necugetat, îmi spun, să te repezi și să-l întrebi, cu lipsa de răbdare a neurastenicienilor:

— Dar bine, domnul meu, nu în sensul acesta, al unei cât mai imediate *intrări*, pledezi dumneata de doi ani de zile!? Nu doar acum câteva ore tot dumneata ai sfătuit să *intrăm* cât mai repede și fără să ne mai gândim atât, fără atâta meschină chițibușăreală? Nu-s acestea chiar vorbele dumitale?

— Piramidal! are să-ți strige amicul Victor, piramidal! Să avem iertare, dragul meu, eu alta pledam! Eu alt moment pledam, nu acesta! Momentul de la Lemberg, da! Sau altul, sau altul, toate câte au mai fost, toate câte vor mai fi, dar nu acesta! Nu criminala

nepăsare cu care am asistat să fie gătită nevinovata Serbie și n-am mișcat niciun deget, numai am stat, și propria noastră soartă de popor mic, sugrumat de unii, părăsit de ceilalți, am privit-o fără să intervenim! Eu alt moment pledam, dragul meu, și cu alți oameni! Nu cu Iliescu la Statul Major, care zi și noapte tot într-un chef o ține, eu alt moment și cu alți oameni! Nu cu cei cărora le-au rentat neutralitatea, și concesiunile de vagoane, și permisele de export, și toate câte bine se știu...

— Stai, dragă (n-ai să te lași), că noi despre *intrare* vorbim! Nimic altceva decât despre *intrare*! Dacă preferai alt moment dinainte, nu însemnează că am fi intrat în război cu un an sau câteva luni mai devreme? Atunci nu este bine că țara a mai fost cruțată un timp, dacă noi tot sceptici și tot pesimiști suntem?

— Să avem iertare, dragul meu, acum două luni, da, dar nu acum... Și de ce atâta neîncredere meschină în marii noștri Aliați? Brătianu este bănuitor ca un țăran argeșean la piață...

El va continua, bineînțeles, după logica lui, astfel încât, privindu-i bărbia mică, de om slab, și pata galbenă de pe iris, și gestul măsurat al mâinii cu care își cadentează expunerea, și toate celelalte indicii de caracter pe care le știi de douăzeci de ani, dar nu-ți spun nimic mai mult despre el decât ce n-ai aflat în atâta vreme, nu vei îndrăzni să-l bănuiești nici măcar de rea-credință. Ah, cât de plictisit vei fi, cât de sătul că toți vorbim cu înverșunarea și intoleranța buneicredințe, că toți părem a avea dreptatea noastră! Dar care este în fapt adevărul despre fiecare dintre noi după ce ne sfârșim pătimașa, lipicioasa, interminabila noastră discuție, ajungând mereu la aceeași concluzie de la care am și pornit?

Plictisit, sătul și, oh, cât de obosit, ai să treci pe lângă mesele de joc. Gravitatea fețelor, siguranța de sine pe care o emană cel care în clipa aceea va cere carte.

Neobservat de nimeni, ai să ieși chiar pe această ușă, dinadins lăsată întredeschisă, ca să iei o gură de aer, și ai să faci câțiva pași pe terasă, printre corolele clematitelor, mărite de umbra catifelată. Mirosul pământului cald încă, răbufnind dintre frunzele îngroșate

ale brusturilor, dintre tufele sălbatice ale glicinului, țesute de păianjenii toamnei, și mișcarea dialectică și dizolvantă a spiritului tău ce-ți flutură prin fața minții dezavantajele fiecărei soluții.

Până ai să întorci iarăși gândul spre liniștea mării neclintite, spre liniștea mării-oglină. Ah, mult visată, intangibilă *sophrosyne*! Cu coatele rezemate de balustradă, printre lăstarii ațoși de caprifoi, vei încerca să-ți aduci aminte care este luna lor de înflorire – poate mai? poate iunie? Oricum, luna lor de înflorire a rămas în urmă, straniul parfum al caprifoiului, ce-ți pare un mesaj al lumilor celeste, s-a risipit de mult, s-au zgârcit și delicatele flori în formă de mână cucernică, cu degetele cuviincios lipite...

Este ultima, penultima noapte prăfoasă și caldă a verii, pentru că după Sfânta Marie aerul deodată se va răci și lumina are să cadă altfel. Ai crede, în timp ce stai cu coatele rezemate de balustradă, și vorbele pătimase ce le-ai auzit și cuvintele pătimase ce-ți răsar ca răspuns pe limbă rămân tot mai în urmă, ai crede că-i o noapte asemeni celorlalte din sufocantul București – numai că ești printre puținii ce știu exact cum stau lucrurile. Și, ca orșice om superior ce a atins mijlocul vieții, în fața ochilor care se silesc să vadă tot mai mult și să înțeleagă tot mai bine, ai să zărești doar întuneric.

Întuneric, întuneric...

Numai că natura ta logică, opacă și optimistă nu are să se resemneze. Odată cu înțepătura vinovăției că ai dezertat de la îndatoririle de gazdă, ai să-ți recunoști că te-ai plictisit mai repede decât te așteptai, tot contemplând aceeași atotputernică lună rurală ce se ridică peste teii învecinatei Sosele și pe care, *hélas!*, presimți că nici într-o sută de ani n-au s-o eclipseze luminile unei adevărate metropole...

O halucinație a auzului sau, într-adevăr, un țărâit de sonerie? Trezit deodată din visare, ascult încordat, și liniștea casei se umple de inofensive foșnete – un scârțâit de ușă, un trosnet de podele undeva la etaj, un pas atât de ușor încât s-ar părea că pe scară coboară

o pisică. Nu mai urmează însă niciun alt țărâit... Poate a fost un ștregar atras de misterul soneriei electrice și care, după ce a intrat fără inconveniente pe poarta lăsată ca totdeauna deschisă, a apăsat o dată pe buton și a luat-o la goană spre maidanul din vecini, ca să se fudulească printre tovarășii de pozne cu vitejia lui și să-și vadă mai departe de țurcă și de arșice. Mai ascult câteva clipe tăcerea foșnitoare a casei pe care auzul meu crispat a trezit-o, așa cum lupa microscopului trezește dintr-odată nenumăratele viețuitoare ce viermuiesc neliniștite într-un strop de apă.

Și, de aproape, mult prea de aproape, încât tresar, bătăile neașteptate ale pendulei.

Da, nu mai este mult și soneria are să înceapă să sune fără întrerupere, la intrare, întind mâna spre pomiera de bronz și anvelopele mătăsoase îmi foșnesc sub degete, *Tavernier à Paris* scrie în mijlocul cadranelui, cum să te împaci cu gândul că un drum până la Paris a ajuns o imposibilă aventură? Cum să pot înțelege că o cortină de foc mă desparte de mâna colegială care, pe dosul acestui plic, și-a pus iscălitura? Explozii care aruncă în aer mâini, capete și picioare însângerate, ghiulele care decapitează inocenții copii de școală și sfinții marilor catedrale, tot infernul descris de gazete mi-e de fapt imposibil să mi-l imaginez. Văd însă că ultimul meu voiaj rămâne cel de acum doi ani de la Viena, când am mers să aleg gramofioanele și piesele trebuitoare pentru înregistrare și tot ce-mi mai poate fi util pentru laboratorul de fonetică ce intenționez să-l instalez, de cum mă voi simți mai în puteri, la demisolul Universității.

Nimic nu trebuie să ne împiedice să ne facem datoria. Să nu privim deci nici la dreapta, nici la stânga, să nu ne privim decât înainte, mereu înainte, drumul, ca niște cai cu apărătorile pe ochi. Chiar dacă pielea ne supurează, roasă de hamuri, chiar dacă tremurul ei și loviturile de coadă nu mai prididesc să gonească muștele verzi-negre ce ni se așază pe răni, ciorchine, chiar dacă sub zăbală gura ne sângerează și ne poticnim tot mai des sub bici, îngenunchind, să ducem mai departe trăsura... Oricât de rău este viitorul spre care mergem, să plănuim laboratorul de fonetică, la